

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΕΛΙΔΕΚ.
Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας & Καινοτομίας

Θυμέλη

Οδηγίες ληματογράφησης

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΛΕΞΙΚΟΓΡΑΦΙΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Ιώ Μανωλέσσου

Αναστασία Χριστοφίδου

Βασιλική Μουτζούρη

Ελένη Γουλή

Ελλάδα 2.0
ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ
ΚΑΙ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Με τη χρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης
NextGenerationEU

Περιεχόμενα

Εισαγωγή – λεξικογραφικό πλαίσιο	3
Δομή του Λήμματος	4
Πεδία του λήμματος	6
Λημματικός Τύπος	6
Εναλλακτικές μορφές	7
Αντιστοιχίσεις	7
Συνώνυμα	8
Μη προτεινόμενοι όροι	8
Πεδίο εφαρμογής	8
Ορισμός	9
Ανάπτυξη	10
Τεκμηρίωση	11
Υπερώνυμα όροι	11
Υπώνυμα όροι	11
Σχετικοί όροι	12
Σημειώσεις	12
Βιβλιογραφία	12
Κριτήρια επιλογής ελληνικού όρου / λημματικού τύπου	13
Χρήσιμα έργα αναφοράς	14

Εισαγωγή – λεξικογραφικό πλαίσιο

Η δομή και το περιεχόμενο κάθε επιστημονικού λεξικογραφικού έργου διαμορφώνονται ανάλογα με:

- α) τους στόχους που θέτει,
- β) την λεξικογραφική κατηγορία στην οποία εντάσσεται, βάσει των στόχων του, και
- γ) το κοινό, στο οποίο απευθύνεται.

Η **Θυμέλη** είναι ένα λεξικό:

ειδικό και όχι γενικό, εφόσον καλύπτει μόνο έναν τομέα του λεξιλογίου (το επιστημονικό πεδίο των παραστατικών τεχνών) και όχι το σύνολό του.

μερικό και όχι ολικό, εφόσον καλύπτει μόνο ένα μέρος, και όχι το σύνολο, του λεξιλογίου των παραστατικών τεχνών· απαιτείται διατύπωση σαφών κριτηρίων για την επιλογή ή όχι κάποιου όρου για ένταξη στο λεξικό.

πολύγλωσσο όσον αφορά την απόπειρα απόδοσης ξένων όρων στην ελληνική γλώσσα αλλά μονόγλωσσο όσον αφορά την ανάπτυξη, περιγραφή και τεκμηρίωση των όρων αυτών.

λεξικό ορολογίας όσον αφορά την απόπειρα απόδοσης ξένων όρων αλλά εγκυκλοπαιδικό λεξικό όσον αφορά την ανάπτυξη, περιγραφή και τεκμηρίωση των όρων αυτών.

πολυμεσικό και όχι έντυπο.

απευθυνόμενο σε **χρήστη** και **χρήστρια με επιστημονικές/εξειδικευμένες γνώσεις** αλλά όχι σε μια κλειστή κοινότητα ειδικών.

Δομή του Λήμματος

Η δομή του λήμματος της υμέλης είναι πενταμερής. Αποτελείται από:

1) την ταυτότητα του λήμματος:

- λημματικός τύπος/κεφαλίδα
- οι συνήθεις/αποδεκτές εναλλακτικές μορφές του

2) την ξενόγλωσση αντιστοιχία του λήμματος (αγγλ./γαλλ./γερμ./ιταλ.)

3) τη νοηματική διασύνδεση του λήμματος:

- συνώνυμα
- υπερώνυμα (ευρύτερη κατηγορία)
- υπώνυμα (υποκατηγορίες)
- μη προτεινόμενοι όροι (απορριπτές εναλλακτικές)

4) την περιγραφή του λήμματος:

- πεδίο εφαρμογής
- ορισμός
- ανάπτυξη (ανάλυση, ιστορία, ερμηνεία)
- τεκμηρίωση (παραθέματα, παραδείγματα)

5) τη βιβλιογραφία (βασική/συμπληρωματική)

Τα τμήματα Α είναι η ΚΕΦΑΛΙΔΑ του λήμματος, και τα τμήματα Β-Ε είναι το ΣΩΜΑ του λήμματος. Το ΣΩΜΑ του λήμματος (με όλες τις υποκατηγορίες του) μπορεί να επαναλαμβάνεται 2 και 3 φορές όταν πρόκειται για όρο με πολλές σημασίες ή με εφαρμογή σε πολλά διαφορετικά πεδία, π.χ. «άρθρωση» α) του λόγου, β) του σώματος.

Το κάθε τμήμα περιγράφεται αναλυτικότερα στις επόμενες ενότητες. Όλα τα πεδία είναι υποχρεωτικά προς συμπλήρωση, εκτός αυτών όπου σημειώνεται συγκεκριμένα ότι πρόκειται περί προαιρετικού πεδίου.

ΛΗΜΜΑΤΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ				
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ				
ΣΩΜΑ ΛΗΜΜΑΤΟΣ				
ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΕΙΣ	(αγγλ.)	(γαλλ.)	(γερμ.)	(ιταλ.)
ΣΥΝΩΝΥΜΑ				
ΜΗ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΙ ΟΡΟΙ				
ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ				
ΟΡΙΣΜΟΣ				
ΑΝΑΠΤΥΞΗ				
ΚΕΙΜΕΝΙΚΑ ΚΑΙ ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ	ΚΕΙΜΕΝΟ			
	ΑΝΑΦΟΡΑ			
	ΠΗΓΗ			
	ΕΙΚΟΝΑ			
	ΛΕΞΑΝΤΑ			
	ΠΗΓΗ			
	ΗΧΟΣ / FILE			
	ΛΕΞΑΝΤΑ			
	ΠΗΓΗ			
	ΒΙΝΤΕΟ			
	ΛΕΞΑΝΤΑ			
	ΠΗΓΗ			
ΚΥΡΙΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ				
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ				
ΣΧΕΤΙΚΟΙ ΟΡΟΙ				
ΥΠΕΡΩΝΥΜΟΣ ΟΡΟΣ				
ΥΠΩΝΥΜΟΣ/ΟΙ ΟΡΟΣ/ΟΙ				
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ				

Πεδία του λήμματος

Λημματικός Τύπος

Είναι όρος που επιλέγεται, με βάση λεξικογραφικά κριτήρια, ως λήμμα του Λεξικού.

- Είναι πάντα ένας και μοναδικός όρος, που είναι και ο προτεινόμενος από την Ήυμέλη ως απόδοση του ξένου όρου.
- Κύρια κριτήρια επιλογής: α) ο σχηματισμός βάσει μορφολογικών, σημασιολογικών και λεξικολογικών αρχών της Ελληνικής και β) η δυνατότητα παραγωγικότητας: δηλαδή η δυνατότητα του τύπου/όρου, που προτείνουμε, να δημιουργεί δόκιμους παράγωγους όρους, π.χ. ο όρος *τοποσυναφής* ως πιθανή απόδοση του *sitespecific* διαθέτει το δόκιμο παράγωγο *τοποσυνάφεια*, ενώ ο όρος *τοποειδικός* θα διέθετε το παράγωγο *τοποειδικότητα*, το οποίο δεν προσφέρεται δεδομένου ότι η λέξη ειδικότητα έχει διαφορετική σημασία από τη ζητούμενη, π.χ. *ιατρική ειδικότητα*.
- Ο λημματικός τύπος πρέπει να περιέχει τη λέξη στην ονομαστική ενικού (ή πληθυντικού, όπου αυτό είναι απαραίτητο). Δεν σημειώνεται το άρθρο δίπλα στον λημματικό τύπο, παρά μόνο παρενθετικά το μέρος του λόγου και το γραμματικό γένος, π.χ. *φαντασμαγορία* (ουσ. θηλ.), όχι *φαντασμαγορία* (η) (ουσ. θηλ.)
- Όταν ένας ξένος όρος είναι καθιερωμένος και προκρίνεται ως προτιμώμενος, τότε δεν θεωρείται πλέον ξένος όρος, αλλά ελληνικός όρος Χ προελεύσεως (για παράδειγμα, το *αβάν γκαρντ* είναι ελληνικός όρος γαλλικής προελεύσεως). Έτσι, γράφεται και ορθογραφείται, όπως όλες οι αντίστοιχες λέξεις.
- Δίπλα στο λήμμα αναγράφεται το μέρος λόγου και το γένος, π.χ.
μπελκάντο [ουσ. ουδ.]
άρθρωση [ουσ. θηλ.]
αυτοσχεδισμός [ουσ. αρσ.]
- Στην περίπτωση λημματικού τύπου που απαντά και ως ουσ. και ως επιθ.. όπως π.χ. στις φράσεις:
η βιο-μηχανική είναι μέθοδος που...
Αλλά και:
η βιο-μηχανική προσέγγιση προσφέρεται...
σημειώνουμε και τα δύο: *βιο-μηχανική* [ουσ. θηλ. / επιθ.]

- Συνήθως αυτές οι περιπτώσεις αφορούν ουσιαστικοποίηση
Οι πολυλεκτικοί όροι αναγράφονται με την συνήθη σειρά τους, π.χ. «σκηνική οδηγία», όχι «οδηγία, σκηνική» και χαρακτηρίζονται ως προς το μέρος του λόγου μόνο μία φορά, με αναφορά στην λέξη που αποτελεί τον κύριο μέλος (κεφαλή) του σύνθετου όρου, π.χ. «σκηνική οδηγία» (ουσ. θηλ.). Θεωρούμε δηλαδή ότι πρόκειται για μία λεξική ενότητα, οπότε αποτελεί και έναν όρο που ανήκει σε ένα μέρος του λόγου (όπως π.χ. η «παιδική χαρά»).
- Αν υπάρχει ευρέως διαδεδομένη συντομογραφία, και μόνο τότε, μπορεί αυτή να μπει σε παρένθεση δίπλα στο λήμμα. Ειδάλλως, αναφέρεται στην ανάπτυξη.

Εναλλακτικές μορφές

Προαιρετικό πεδίο. Δεν πρόκειται για συνώνυμα, αλλά για εναλλακτικούς τρόπους γραφής ή προφοράς του συγκεκριμένου (του ίδιου του) ληματικού τύπου.

Π.χ. *μπελκάντο* ή *μπελ-κάντο*; *Οπερέττα* ή *οπερέτα*; *Εκκύκλημα* ή *εγκύκλημα*;

Αντιστοιχίες

Δίνονται οι ξένοι όροι στις 4 γλώσσες της ⑨υμέλης.

- Για τον καθένα σημειώνεται δίπλα, μετά από κόμμα, το οριστικό άρθρο, αν πρόκειται για ουσιαστικό (εκτός από τα αγγλικά που δεν έχουν γένη).
- Τα γερμανικά ουσιαστικά γράφονται πάντοτε με κεφαλαίο, π.χ. *Wunderkind, das*
- Χρειάζεται μεγάλη προσοχή και έλεγχος για τον ξένο όρο: εάν πράγματι βρίσκεται ευρέως εν χρήσει σε κάθε γλώσσα, αν είναι ο επικρατέστερος συγχρονικά κλπ.
- Ειδικά για την Αγγλική αντιστοίχιση: Κατ' αρχήν δίνουμε τον βρετανικό όρο και τη βρετανική ορθογράφηση (π.χ. *theatre*). Μόνο αν κριθεί αναγκαίο δίνουμε και τον διαφορετικό αμερικανικό όρο (π.χ. *theater*) με την ένδειξη (αγγλ. ΗΠΑ)

Συνώνυμα

Το πεδίο Συνώνυμα περιλαμβάνει αποκλειστικά ελληνικούς όρους ταυτόσημους με το λήμμα, και οι οποίοι ήδη χρησιμοποιούνται με σχετική συχνότητα και αποδοχή στην ελληνική βιβλιογραφία (έχουν κερδίσει έναν βαθμό αποδοχής). Π.χ. «παιδί θαύμα», «παιδί φαινόμενο», «χαρισματικό παιδί».

Τα συνώνυμα δεν πρέπει να περιλαμβάνουν όρους που δεν ανήκουν στην Κοινή Νέα Ελληνική (καθαρεύουσα, παλαιότερες μορφές της γλώσσας, Αρχαία Ελληνική, κ.λπ.), π.χ. «θαυματουργόν παιδίον».

Μη προτεινόμενοι όροι

Οι μη προτεινόμενοι όροι είναι ένα προαιρετικό πεδίο στο οποίο καταγράφονται οι αποδόσεις ξένων όρων που για συγκεκριμένους λόγους θεωρούνται αποτυχημένες / παραπλανητικές / αδόκιμες, και αποτελεί μια οδηγία προς τον χρήστη να τις αποφεύγει, ακόμη κι αν αυτές είναι εν χρήσει στην ελληνική γλώσσα, π.χ. στην περίπτωση του *sitespecific*, η απόδοση *τοποειδής* είναι μη προτεινόμενη, καθώς η κατάληξη *-ειδής* δηλώνει αυτόν που μοιάζει με κάτι (πρβλ. *ωοειδής*).

Πεδίο εφαρμογής

Το πεδίο εφαρμογής είναι μια κλειστή λίστα (μενού) που ορίζει τον ειδικότερο τομέα των παραστατικών τεχνών όπου χρησιμοποιείται ο όρος, π.χ. «Θέατρο», «Χορός», «Μουσική/Μουσικό Θέατρο»

Ορισμός

Ο ορισμός είναι μια σύντομη παράγραφος που ερμηνεύει την σημασία του όρου. Ο ορισμός δημιουργείται πάντοτε εκ νέου. Δεν πρέπει να αντιγράφονται ορισμοί άλλων πηγών, ούτε να μεταφράζονται επί λέξει.

Ο ορισμός πρέπει να είναι «αριστοτελικού τύπου»: να ξεκινάει με ένταξη του λημματικού τύπου σε γενικότερη υπερώνυμη έννοια (= σε ποια γενική κατηγορία ανήκει), π.χ. *Το τραπέζι είναι ένα είδος επίπλου* (= ανήκει στην ευρύτερη κατηγορία των επίπλων) και κατόπιν να δίνονται τα επιμέρους στοιχεία που διαφοροποιούν το λήμμα από άλλα που ανήκουν στην ίδια κατηγορία, π.χ. *Το τραπέζι είναι ένα είδος επίπλου το οποίο αποτελείται από μια οριζόντια επιφάνεια και συνήθως τέσσερα αλλά μπορεί και λιγότερα ή περισσότερα κάθετα στηρίγματα, «πόδια».*

Ο ορισμός πρέπει να είναι πάντοτε σαφής και ολοκληρωμένος από πλευράς νοήματος, τόπου, χρόνου, προσώπων κ.ο.κ., π.χ., διθύραμβος = Χορικό λατρευτικό άσμα (μέλος) με αυτοσχεδιαστικό χαρακτήρα προς τιμήν του θεού Διονύσου, που ερμηνευόταν και χορευόταν από έναν Χορό ανδρών ή αγοριών με τη συνοδεία αυλού, υπό την καθοδήγηση του κορυφαίου (πρέπει να είναι σαφές σε ποια χρονική περίοδο του παρελθόντος -αρχαιότητα, μεσαίωνα κλπ. - αναφέρεται η περιγραφή).

Ο ορισμός πρέπει να είναι σύντομος και περιεκτικός – να έχει ΟΛΕΣ τις απαραίτητες πληροφορίες αλλά ΜΟΝΟΝ τις απαραίτητες πληροφορίες. Οι λεπτομέρειες και επεξηγήσεις ανήκουν στην Ανάπτυξη. Ιδανικά θα πρέπει να είναι μόνο μία πρόταση.

Ο ορισμός δεν θα πρέπει να είναι «κυκλικός», δηλαδή δεν θα πρέπει να αναγκάζει τον χρήστη να πηγαίνει μπρος-πίσω σε διάφορα λήμματα για να μπορέσει να κατανοήσει τον ερμηνευόμενο όρο. Παράδειγμα κυκλικού ορισμού: Στο λήμμα «Βαριετέ» δίνεται ο ορισμός «*Το βαριετέ είναι ένα είδος θεάματος ποικιλιών*» αλλά αν συμβουλευθούμε το λήμμα «Θέαμα ποικιλιών» βρίσκουμε τον ορισμό «*η πιο συνήθης και τυπική περίπτωση βαριετέ*».

Ο ορισμός πρέπει να είναι συνεπής με τα όσα λέγονται στην ανάπτυξη αλλά και τα όσα σχετικά λέγονται σε συναφή λήμματα (να μη δημιουργούνται αντιφάσεις μεταξύ διαφορετικών σημείων του λεξικού).

Ανάπτυξη

Η ανάπτυξη είναι το κεντρικό «εγκυκλοπαιδικό» πεδίο του λήμματος. Παρέχει μια ολοκληρωμένη εικόνα του όρου (Επί παραδείγματι: ιστορικά στοιχεία ή/και θεωρητικές προσεγγίσεις ή/και παραδείγματα)

- Όπως και στην περίπτωση του ορισμού, η ανάπτυξη πρέπει να είναι πρωτότυπη και να μην ενσωματώνει αυτούσια αποσπάσματα από ελληνικά κείμενα ή αυτούσιες μεταφράσεις από ξένα κείμενα (εννοείται βέβαια ότι εντός της επιτρέπονται κειμενικά παραθέματα, εφόσον είναι εντός εισαγωγικών και με παραπομπή).
- Η έκταση της ανάπτυξης πρέπει να κυμαίνεται ανάμεσα σε 150 και 500 λέξεις. Ζητούμενο είναι να δοθούν τα βασικά και σημαντικότερα στοιχεία, όχι να γίνει πρωτότυπη/ καινοτόμος έρευνα.
- Δεν πρόκειται για επιστημονικό δοκίμιο, αλλά για χρηστικό-πρακτικό κείμενο. Αποφεύγεται αφενός μεν ο πολύ πυκνός και λόγιος ακαδημαϊκός λόγος, και αφετέρου το εντελώς πεζό, καθημερινό, ιδιωματικό ή/και νεανίζον ύφος, και πολύ περισσότερο το λυρικό, ποιητικό, πεποικιλμένο ύφος.
- Αποφεύγονται κοσμητικά επίθετα και πολυλεκτικοί χαρακτηρισμοί, π.χ. όχι «η διάσημη υψίφωνος Μαρία Κάλλας» αλλά απλώς «η υψίφωνος Μαρία Κάλλας», ή και απλώς «η Μαρία Κάλλας», εφ' όσον είναι όντως τόσο διάσημη.
- Αποφεύγονται λογικοί σύνδεσμοι και επιχειρηματολογία, παραγεμίσματα, σχόλια και αποστροφές προς τον χρήστη κ.τ.ο, π.χ. τα «όπως είπαμε/αναφέρθηκε παραπάνω», «εξάλλου», «αν και θα περίμενε κανείς... ωστόσο», «θα πρέπει να παρατηρήσουμε ότι...», «είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρον/χαρακτηριστικό το ότι...»
- Η ανάπτυξη πρέπει να είναι συνεπής με τον ορισμό, και να επεξηγεί/αναλύει αυτά που λέγονται εκεί, όχι να έρχεται σε αντίθεση με αυτόν αλλά και ούτε να τον επαναλαμβάνει.
- Εφόσον το σώμα ενός λήμματος περιλαμβάνει πάνω από μία αναπτύξεις, προσοχή να μην υπάρχει επικάλυψη και επανάληψη πληροφορίας ανάμεσα σε αυτές.
- Τα ξένα ονόματα αναγράφονται και με το ελληνικό και με το λατινικό αλφάβητο, ώστε να μπορεί ο χρήστης να τα αναγνωρίζει και να τα αναζητά στην ξενόγλωσση βιβλιογραφία, αλλά και να μπορεί να τα προφέρει.
- Καλό είναι στο κείμενο της ανάπτυξης να χρησιμοποιούνται κατά το δυνατόν οι προτεινόμενοι ελληνικοί όροι και να αποφεύγονται οι ξένοι όροι.

Τεκμηρίωση

Στην τεκμηρίωση δίνονται κειμενικά και οπτικοακουστικά παραδείγματα που βοηθούν στην κατανόηση και εμπέδωση του όρου.

- Κριτήριο επιλογής παραδείγματος είναι να αποτελεί γνωστή/χαρακτηριστική/τυπική έκφανση του όρου - επιθυμητά τα αντιπροσωπευτικά παραδείγματα, και όχι άγνωστες ή περιφερειακές/περιθωριακές εκφάνσεις.
- Τα κειμενικά παραδείγματα πρέπει να είναι κατά προτίμηση αυθεντικά, δηλ. από την επιστημονική βιβλιογραφία, από θεατρικά προγράμματα και κριτικές, από σώματα κειμένων (λογοτεχνικών, δραματικών κλπ.), και όχι ad hoc κατασκευασμένα.
- Ο λημματικός τύπος στα παραδείγματα πρέπει να σημειώνεται με πλάγια γραφή για ευκολότερο εντοπισμό του.
- Τα οπτικοακουστικά παραδείγματα πρέπει να προέρχεται από επίσημους ιστοτόπους καθιερωμένων καλλιτεχνικών οργανισμών και να μην υπόκειται σε περιορισμούς χρήσης. Προτείνονται: Wikimedia commons, Google Arts, Youtube, Vimeo, τα οποία να ενσωματώνονται (embed). Σε αντίθετη περίπτωση πρέπει να λαμβάνεται ειδική μέριμνα για τα πνευματικά δικαιώματα.
- Οι λεζάντες των παραδειγμάτων πρέπει να περιέχουν μόνο την βασική αναγνωριστική πληροφορία και προέλευση, ΟΧΙ λεπτομερείς πληροφορίες, αναλύσεις ή σχόλια.

Υπερώνυμοι όροι

Ο όρος που αντιπροσωπεύει μία έννοια η οποία έχει μία ευρύτερη σημασία (εννοιολογικό υπερσύνολο): π.χ. «Έγχορδα όργανα» ως υπερώνυμο του όρου «βιολί». Το πεδίο αυτό θα συμπληρώνεται από την Λεξικογραφική Ορολογική Ομάδα.

Υπώνυμοι όροι

Ο όρος ο οποίος αναφέρεται σε μία έννοια με μία στενότερη σημασία (εννοιολογικό υποσύνολο), π.χ. «Βιολί» ως υπώνυμο των «έγχορδων οργάνων». Το πεδίο αυτό θα συμπληρώνεται από την Λεξικογραφική Ορολογική Ομάδα.

Σχετικοί όροι

Αντιστοιχεί στην ένδειξη «πρβλ.» / «see also». Σε αυτό το πεδίο συμπεριλαμβάνουμε σχετικούς με τον λημματικό τύπο όρους, π.χ. στον όρο «σοπράνο» θα μπορούσαμε να παραπέμφουμε στο «άσμα» ή «φωνητική μουσική» ή «φωνή». Επιλέγονται όροι οι οποίοι δεν έχουν αναφερθεί ήδη μέσα στο λήμμα, οπότε δεν θα υπάρχει σύνδεσμος (λινκ) προς αυτά. Δίνονται έως πέντε όροι.

Σημειώσεις

Προαιρετικό πεδίο που δεν θα προβάλλεται στον χρήστη. Αποτελεί χώρο ενδο-συνεννόησης των συντακτικών ομάδων, όπου ο συντάκτης / η συντάκτρια, κατά την επεξεργασία του λήμματος καταθέτει απορίες, σχόλια ή προτάσεις του στα λοιπά μέλη της ομάδας. Π.χ. «Το λήμμα πρέπει να το δει και ειδικός του Χ χώρου».

Βιβλιογραφία

Η βιβλιογραφία περιλαμβάνει την πιο σύγχρονη και πιο έγκυρη βιβλιογραφία (κυρίως ξενόγλωσση) για τον κάθε όρο. Δίνει τις παραπομπές που ο συντάκτης / η συντάκτρια θεωρεί ότι παρέχουν τις **πιο βασικές** και σημαντικές πληροφορίες. Η βιβλιογραφία διακρίνεται σε Βασική Βιβλιογραφία, η οποία περιλαμβάνει τους κύριους τίτλους αναφοράς, και σε Συμπληρωματική Βιβλιογραφία, η οποία περιλαμβάνει δευτερεύουσα ή πιο ειδική βιβλιογραφία.

- Στόχος της βιβλιογραφίας δεν είναι η πληρότητα, αλλά η εγκυρότητα και η κατατοπιστικότητα.
- Ιδανικά περιλαμβάνει 4-5 τίτλους μόνο, με ανώτατο όριο: 15 τίτλους.
- Δεν χρειάζεται παράθεση των βασικών λεξικών. Είναι αυτονόητο ότι αν κάποιος ανοίξει π.χ. ένα θεατρικό λεξικό θα βρει τους βασικούς θεατρικούς όρους.
- Αποφεύγονται πολύ πρόσφατα, ρηξικέλευθα άρθρα, δημοσίευτα/υπό έκδοση άρθρα ή διατριβές, περιορισμένης εμβέλειας ελληνόγλωσση βιβλιογραφία
- Βιβλιογραφικό πρότυπο: [σύστημα Α.Ρ.Α. έκδοση 7](#).
- Εξαιρέσεις: α) Αναγράφεται και η πόλη, προκειμένου να καλυφθεί η περίπτωση παλαιών εκδόσεων, β) αναγράφονται οι σελίδες σε περίπτωση κεφαλαίων συλλογικών τόμων, πρακτικών συνεδρίων ή εκτενών εκδόσεων με γενικότερο ή ποικιλόμορφο αντικείμενο (πχ. συλλογές άρθρων και μελετημάτων).
- Παράκληση για έλεγχο και επανέλεγχο της μορφοποίησης της βιβλιογραφίας, και προσεκτική τήρηση του προτύπου.

Κριτήρια επιλογής ελληνικού όρου / λεμματικού τύπου

Κατά την απόδοση ή επιλογή των όρων επιδιώκουμε:

- σημασιολογική ακρίβεια και διακριτότητα
- μορφολογική συνέπεια
- παραγωγική δυνατότητα δημιουργίας οικογενειών παραγώγων
- κατά το δυνατόν μονολεκτικές αποδόσεις

Πρέπει να αποφεύγεται:

- ο άμεσος δανεισμός, συμμορφωμένος ή όχι κλιτικά, π.χ. *αξιονισμός* (Aktionismus), *περφόρμερ* (performer) αντίστοιχα
- η «κατά λέξη» μετάφραση ξενόγλωσσων όρων, εάν αυτές δεν είναι πρόσφορες βάσει γλωσσολογικών κριτηρίων της Ελληνικής, π.χ. *τοποειδικός* (site specific)
- οι επιλογές απόδοσης με όρους που είναι ήδη καθιερωμένοι στο γενικό λεξιλόγιο με μία ευρύτερη σημασία (αποφυγή αμφισημίας), π.χ. *αλλοτρίωση* (Verfremdung)
- η καθημερινή γλώσσα (ανάγκη διακριτότητας), π.χ. *καλοφτιαγμένο έργο* (well-made play)
- η μη συμπεριληπτική γλώσσα (π.χ. επικράτηση του αρσενικού, στοχοποίηση κοινωνικών ή φυλετικών ομάδων, δεικνύση στερεοτύπων κτλ.). Συστήνονται οι ακόλουθοι οδηγοί:
 - [Edi go: Κατευθυντήριες Οδηγίες Συμπεριληπτικής Γλώσσας](#)
 - [Επιτροπή Ισότητας των Φύλων Πανεπιστημίου Κρήτης: Οδηγός για τη χρήση μη σεξιστικής γλώσσας](#)
 - [Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων: Οδηγός χρήσης μη σεξιστικής γλώσσας στα διοικητικά έγγραφα](#)

Χρήσιμα έργα αναφοράς

[Λεξικό Κοινής Νεοελληνικής](#)

[Χρηστικό Λεξικό Ακαδημίας Αθηνών](#)

[Λεξικά αρχαίας ελληνικής](#)

[Εθνικός Θησαυρός της Ελληνικής γλώσσας \(ΕΘΕΓ\)](#)

[Σώμα Ελληνικών Κειμένων \(ΣΕΚ\)](#)

[Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας \(ΚΕΓ\)](#)

[Σώμα Κειμένων Ελληνικής γλώσσας](#)

[Βάση Ορολογίας Ευρωπαϊκής Ένωσης \(IATE\)](#)